

ERDÉLYI GAZDA

MEGJELEN

minden hónap közepén és végén
legalább 1 iven
és az egyleti tagoknak
ingyen

küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 ft. félre 2 ftal fizet-
hetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadjatik.

Pénz- és érték küldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ

(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz)

a lap szellemi részét illető küldemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

(Gamauf Vilmos e. titkárhoz)

címzendők.

AZ

ERDÉLYI

GAZDASÁGI EGYLET

KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

		1-11	1-31	1-61	1-121	1-181	1-241
		széri hirdetéskor					
16/16	lap	kr	krft	krft	krft	krft	kr
14	16	36	70	120	160	200	—
7	16	18	35	60	80	100	—
3	16	9	17	50	30	40	50
1	16	175	450	875	15	20	25
1	16	90	225	440	750	10	12

Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor
a hirdetés megjelenik.

A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni;
mennyi helyet igényel a beküldő mellékelt hirdetése
számára.

Hirdetéseket elfogadják Haasenstein és

Vogler urak Pest, Bécs, Prága stb.

Mellékletek 5 o. é. ftba számítatnak, a szükséges

példányszámról a kiadóhivatal ad felvilágosítást.

Felügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Mina János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Meghívás.

Az erdélyi gazdasági egylet ez évi közgyűlését április hó 27-én d. e. 10 óra-kor fogja a városház nagytermében megtartani, miről az egylet helyt lakó s vidéki tagjai azon kéréssel értesítettnek, hogy a kijelölt időben és helyen minél nagyobb számmal megjelenni méltóztassanak.

Kelt Kolozsvárt, 1872. apr. hó 10-én.

Br. Huszár Sándor, s. k.
egyleti alelnök.

Gamauf Vilmos s. k.
egyleti titkár.

Elmélet és gyakorlat korunk állattenyésztésében.

(Folytatás.)

3) A juhtenyésztés.

A nemes juhtenyésztés nálunk már nagyon sok helyen pusztulásnak indult — és bár a leszállt gyapjúárak, a hatalmas tengerentuli verseny igazolni lát-

szik ezen eljárást, mégis attól lehet tartani, hogy az elpusztítás tán nagyon is sietve történt, holott a nyájátalakítása is nagyban segíthetett volna. A raczkabirka e verseny által nem érintve, bércezes gazdaságainkban is haszonnal tenyészik és reméljük e fajta képviselőit, valamint erős gyapjának mustráit és készítményeit az 1873-ki vilákiállításon méltóan fogjuk felűntetve látni.

Sajnos, hogy azon nagy számu keresztezésről, mely az angol husjuhval foganatba vétetett, még eddig megbízható adatokkal nem rendelkezem, pedig ezen ügy épen Erdélyben annak idején nagyon is fel volt karolva!

Az 1870-ki statistika Erdély részére 1.809,721 közönséges és 31,240 nemesített juhot összesen 1.840,961 darabot mutat ki, egy □ mfre 1927 drb. 1000 lakosra 876 drb, a magyar korona országaiban együttesen 15.076,997 drb, egy □ mfre 2692 drb, 1000 lakosra 977 drb.

A gyapjutermeles jelen irányárói és hivatásárói oly kimerítően és találóan értekezett Kodolányi Antal igazgató ur, hogy e tekintetben teljesen az általa tartott első georgikai felolvasásra utalhatok. Azért csak futólag akarom említeni, hogy korunk juhászata három főirányban nyilvánul 1) a nagyon finom posztós gyapju termelésében, 2) a kizárólagos hústermelesben, 3) a fésűs gyapju és hústermelesben. Mig a két első irány az Electoral és Negretti, valamint az

angol húsjuhfajták által képviseltetik leginkább, addig a harmadik és közvetítő termelésre a Rambouillet fajtát tartják hivatottnak. A gyapjuár csökkenése kimondhatatlan veszteséget okozott ugyan, de a nyirési suly fokozásában még tán nem értük el a lehető és így a mennyiség gyarapodása által igyekezhetnénk a beállt deficit pótlására.

A sok bajjal és kárral járó usztatás mellőzése sok előnyt biztosíthatna a juhös gazdának; de kérdés az, hogy jelen viszonyaink között egyáltalában kiküszöbölhetjük e már ezen szükséges rosszat. A mosatlan gyapju nyirése kétséggel minden nehézség nélkül eszközölhető, de mi történjék ezentúl a bundákkal? A vevő ily állapotukban megvenni őket egyáltalában nem hajlandó, mert a hosszas gyakorlat csak is a mosott gyapju ismeretére tanította, mosatlannal szemben vagy csalni — a mi nehéz — vagy csalódnai lenne kénytelen. A mosatlan bundák házi mosatásának célszerű s olcsó rendszere még biztosan megállapítva nincs, ámbár Possart német gazda elismerendő ügybuzgalommal fáradozik ez érdemben — nem marad tehát egyéb hátra, mint a gyári mosatás, mely hazánkban eddigelé egyedül Pesten eszközölhető. A gyapjumosó gyár üzlete évről-évre nagyobb kiterjedést nyer és bizonyítja azon kölcsönös bizalmat, mely gyár és termelő közt főszerepet kell hogy játszék. A gyapju, ha a gyárba van szállítva, egyszersmind a piacon is van és a társulat, mint bizományos eladja a gyapjut, sőt előleget is ad reá.

A lajtántuli tartományokból is kevés adatot szolgáltatott a múlt év irodalma. Örömmel jelezhetjük, hogy a társulás a juhtenyésztés terére is átlépett, a mennyiben t. i. Pago szigetén juhtenyésztő társulat alakult, mely 30 tagból állván, részvény helyett vagy 10 drb juhot állít be, vagy 35 frtot fizet le. A társulat érdekes alapszabályaiból csak azt akarom megemlíteni, hogy a tartam egyelőre 12 évre van határozva, az első öt év tiszta jövedelme azonban teljesen a nyáj szaporítására és a legelő javítására fordíttatik. Célja a parlagi fajtát merino által nemesíteni.

A német lapokban Behmer a Rambouillet ismert importeurje ujólag ajánlja ezen kiváló állatot. Olcsón tenyésztetni, olcsón nevelni, olcsón tartani, haszonnal eladni, — ez legyen a gazda jelszava, erre pedig azon nagy húsnövesztő, ráncz nélküli, hosszú gyapjuval bíró merino fésűs juh, melyet Rambouilletnek nevezünk előbb és biztosabban segít bárkit, mint a finom Negretti.

Az angol hosszugyapjas juhajtákról Németországból azt halljuk, hogy a continentalis climát nem igen látszanak elbirni, a rövid gyapjasak ellenben már inkább. Sok oldalról egyetértőleg óvatosságot ajánlanak a gazdának, nehogy húsfajtát állítson fel, mielőtt kellő erőteljes takarmánnyal bír, mert ennek hiányával a hires húsjuh vissza megy, elközönségesedik, sőt egyéb fajtáinknál is alább száll.

Algierben bizonyos de Bray ur tej-juhokat tenyészt, melyek naponként és fejéknént 3 icze tejen felül adnak; 2—3 sőt 4 és csak kivételesen egy bárányt szülnek — gyapju minőségükről hallgat a tudositás. E juhok állítólag könnyen honosulnának, áruk loco Marseille 50 frt o. é., egy szállító ketrecz 5 frt.

(Vége következik).

Kísérleti gyümölcsstelepek.

Az „Erdélyi Gazda“ mult, (1871) évi, 18-ik számában „Gyümölcsészetünk némely akadályai“ czim alatt közölt cikkemben kifejtettem, miszerint gyümölcsészetünk felvirágzásához első lépcsőnek tekintem az egyes gyümölcsfajoknak ismeretét; kifejtettem, hogy fajismeretre mily nehezen tehetünk szert meg jelenleg, midőn hazánkban teljesen megbízható helyeket még nem ismerünk, honnan a gyümölcsfajokat akár oltványokban, akár oltóvesszőkben valódi nevek alatt beszerezhetnénk; ajánlottam ugyanott a gyümölcsészati előhaladásunk utjában álló akadályok elhárítására némely leplezgető (palliativ) módokat is: jelenleg ezen akadályok elhárítására kínálkozó, gyökeresebb szerről, a kísérleti gyümölcsstelepekről akarok szólni.

Mi az a kísérleti gyümölcsstelep?

Egy oly gyümölcskert, melyet vagy az ország, vagy társulatok, vagy magánosak a végből alapítottak és tartanak fenn, hogy abban az ismert vagy ismeretlen, természetére méltó gyümölcsnemek és fajok nagyobb részét összegyűjtsék s azok valódiságát s hasznavehetőségét részint különálló egyes fákon, részint faj- vagy próbafákon termésök azaz gyümölcsök után kitanulják és tanulmányozzák.

Egy ily kert — alapította légyen az ország, társulat vagy magánember — egyelőre vagy igen csekély, vagy épen semmi közvetlen hasznot sem nyújt alapítójának: mig közvetve, a nagy közönség, az ország kiszámíthatlan hasznot és gyarapodást várhat általa.

Egy ilyen kert nem jövedelmező kert; jövedelméből magát az alapítására fordított tőke kamatját sem fedezheti; kezelési és fenntartási költségei többnyire felemésztik, elnyelik minden jövedelmét.

Kísérleti gyümölcsstelep segítség vagy áldozat nélkül sem nem alapítható sem fenn nem tartható. Ilyen segítséget és áldozatot az országra ebből háramlandó jövedőbéli haszon végett maga az ország adhat csak; magának

az ország kormányának volna kötelessége adnia: de adhatnak ily segítséget és áldozatot a hazájuk javát szívükön viselő egyesekből alakult társulatok is, sőt adhatnak az ország egyes nagybirtokosai is. Egyes embert, főképp ha nem eléggé vagyonos, ily áldozat hozatalára csak a gyümölcsészeti ügye iránti rajongó lelkesedés s kielégíthetlen gyümölcsészeti szenvedély vezethet.

A czélnak, a hozzákötött reményeknek csak az oly kísérleti gyümölcs telep felelhet meg teljesen, melynek állandó fennmaradását vagy az ország vagy egy számos tagból álló társulat egyes tagjainak kitartó áldozatkészsége biztosítja

Magánosak által alapított kísérleti gyümölcs telepek a czélnak már csak részben felelhetnek meg; mert az ily telepek nem állandók s mikép a tapasztalás mutatja, alapítójuk haláláig sem tarthatók fenn. Czukor János, holdmező-vásárhelyi gyógyszerésznek, Bazalicza volt pereszlényi plébánosnak voltak kísérleti gyümölcs telepeik. Ki tud róla? hova lettek e telepek hazai gyümölcsészeti eme lelkes napszamosai halála után? Urbanek Majtényban híres kísérleti gyümölcs teleppel birt. Hová lett e gyümölcs telep, melynek külföld elsőrangú gyümölcsészei is oly sok hasznát vették? Pedig Urbanek még most is köztünk él. Enyingen Veszprémmegyében hg. Batthyány Fülöp alkalmat adott Glockerk. I., külföldön is ismert, jeles gyümölcsészünknek egy kísérleti gyümölcs telep alakítására és bőkezű segítséget is adott, míg élt annak fenn tartásához. Mi lesz e 20--25 év óta a szenvedély kitar tásával ápolt kísérleti gyümölcs telepből? Az alkalmas czegek örökösei a kert lelkes vezetőjét, a jeles Glockert, kinek Veszprémmegye, kinek a hazai gyümölcs fatenyésztés oly sok jót köszönhet eddig is, öreg napjaira utnak eresztik s a kincseket érő gyümölcs gyűjteményt elhagyják pusztulni.

Társulatok által alapított kísérleti gyümölcs telepek mindaddig, míg a társulat elegendő alaptőkével rendelkezik, míg a társulat igazgatói lelkesedéssel vezetik a társulat ügyeit, míg a gyümölcs telep kezelésében szigorú lelkiismeretességgel járnak el, virágzó állapotban maradnak fenn: ellenesetben az ily telepeket is ugyanazon sors érendi okvetlenül, mint a magánosok telepeit. Így szűnt meg nálunk, a magy. gazd. egyesület által alapított kísérleti gyümölcs telep Budán; így szűnt meg Belgiumban a Van Mons-társulattal együtt annak gyümölcs telepe is, mely hivatalva lehetett volna a világhírű nevet megérdemelni.

Mi volt a budai kísérleti gyümölcs telep bukásának oka, mely igazgatója nevével fogva szintén hivatva lett volna legalább is országos hirre vergődni s hazai gyümölcsészeti fölvirágzásához legfőbb tényezőül szolgálhatni? nem feszegetem: de lelkemből sajnálom, hogy megbukott.

A Van Mons társulat gyümölcs telepeinek bukását mily okok idézték elő? nincs miért kutatnom. A legfőbb ok volt mindenestre az ottani kormány támogatásának s az előbb élvezett országos segélynek megvonása, aztán pedig Bamps urnak, a társulat főkertészének az oltóvesszők küldésénél tanusított, lelkiismeretlen eljárása, mi a társulat tagjai számát lassankint annyira leapasztotta, hogy a kísérleti gyümölcs telep fenntartása a tagok által fizetett évdijakból

teljes lehetetlenné vált. Tekintettel a gyümölcsészetre, mely nem egyes ország vagy nép, hanem az összes emberiség javára törekszik, méltán sajnálható a V. M. társulat és kertének bukása is.

Hogy hazai gyümölcsészeti fölvirágozhassék, elkerülhetlenül szükségesnek látom, hogy országos kísérleti gyümölcs telepeket állítsunk.

Országos kísérleti gyümölcs telepek felállításához szükséges, hogy legyenek tapasztalt és jártas gyümölcsészeink, kiket azon telepek intézésével és vezetésével megbizhasunk, kiknek képességében, hazafiságában, ügyszeretetében bizalmaé helyezhessünk.

Nem elég ide, hogy legyen az országnak elegendő pénze; nem elég az ország kormányának jóakarata, készsége: ide férfiak, munkabíró, szakavatott férfiak kellene; mert ezen intézetek rendezése, vezetése és folytonos rendben tartása nem csak, hogy nagy felelősséggel jár, de szakadatlan munkát és gondot igényel; Mert ezen intézeteknél szó sem lehet arról, hogy egyes kegyeltek pihenő helyei, sine curá-i lehessenek.

Ily alkalmas, szakavatott férfiak, — ha jelenleg több kísérleti gyümölcs telepet akarunk felállítani, — aligha találkoznának elegendő számmal a hazában. Az öregebb gyümölcsészek nem volnának hajlandók ily terhes munkát magukra vállalni; a fiatalabbak pedig sokkal járatlanabbak még, hogy sem bennök megbiznunk lehetne.

Nekünk jelenleg sem elegendő számu, jártassággal bíró gyümölcsészeink nincsenek, sem az ország kormányánál rendelkezésére.

Szegények vagyunk! s mikép a mindennapi szomorú tapasztalás bizonyítja, mind-mind inkább szegényedünk.

Ha hazánkénál sokkal mostohább talaju és éghajlatu országokat a gyümölcs tenyésztés virágzó állapotba birt helyezni, vegyük csak pl. Württembergét, hol az elszegényedésről jogosan senki sem panaszkodhatik: nekünk, kik a gyümölcs tenyésztésre oly kiválóan alkalmas talajjal és éghajlattal birunk, végelszegényedésünk ellenszerei közt több gondot kellene fordítanunk a gyümölcsészetre, mint eddig.

Ha már annyira jutottunk, hogy egy országos gyümölcs telep felállítására sincs tehetségünk és nincs annak élére állitható, alkalmas emberünk: annyit mindenestre megtehetnénk, meg kellene tennünk, hogy egyeseknek vagy társulatoknak már is fönnálló és jó hírű kísérleti gyümölcs telepeit országos segéllyel gyámolítsuk és az okvetlenül bekövetkezendő bukástól, vagy időelőtti elpusztulástól megóvjuk.

Az ily országos segélyben részesített gyümölcs telepek birtokosaitól, vezetőitől aztán megvárjuk, sőt követelhetjük is, hogy valódiakul fölismert s terjesztésre méltó gyümölcs cseiket ne csak nevek szerint ismertessék meg a közönséggel; hanem azok természetrajzi leírását is közöljék vagy a már ekképen is ismertett fajoknál hivatkozzanak a helyre, hol bővebb leírásukat a tanulni vágyó olvashatja. E közléseknek önálló gyümölcsészeti szaklap hiányában a legolvasottabb gazdasági lapok adhatnának helyet.

Az ismertett valódi gyümölcsök az ily gyümölcs tele-

telepekről oltványokban vagy oltóvesszőkben szigorú lelkiismeretességgel terjesztetvén el lassankint az ország minden vidékén találkoznának gyümölcsismerők; találkoznának vagyoni és elméleti tehetséggel felruházottak; kik a gyümölcsészet áldásteli tudományát megszeretnék s a magánosok gyűjteményeit maguknak lassankint beszerezvén új kísérleti gyümölcsstelepeket állítanának fel s a megkezdett munkát azon gondolattól lelkesítve, hogy magukra nem hagyatnak, hanem, ha képességeiket bebizonyítandják, szintén országos figyelemben és segélyben részesülhetnek, örömet tovább folytatnák.

A kísérleti gyümölcsstelepek évenkénti közléseiből lassankint kitanulhatnók azon fajokat, melyek azon vidék körülményei közt, hol a telep működik, kiválóan termékenyek, az időviszontagságaival daczó, erőteljes és élettenyésztetűek s a csemege asztalra vagy konyhai és egyéb gazdasági célokra kiválóan alkalmasak.

E tanulmány lenne aztán ama haszon, melyet a vidék kiaknázhathatna, s mely a gyümölcsstelepre fordított országos segélyt a vidék gyarapodásában idővel busásan visszatéríthetné az országnak.

Ha például a Debreczen homokjában állított kísérleti gyümölcsstelep meghatároz száz olyan gyümölcsfajt, melyek az ottani körülmények közt egy vagy más tekintetben leginkább megérdemlik az elterjesztést: Debreczen vidéke ne járjon új, ismeretlen, bár különben égis magasztalt fajok után, hanem szaporítsa, terjessze az ismert s vidékére leginkább illő 100 fajt. E 100 faj aztán időjártával száz-

déke, hogy egy kedvező, gyümölcsstermő évben török vagy oroszországi kereskedőknek ezer mázsa számra adhatna el s szállíthatna vasutján egy-egy keresett gyümölcsfajt. Jó példával jár elől e részben Kecskemét vidéke; pogácsa almájával nem kell házalnia; fölkeresik érte helyben a bel és külföldi gyümölcskereskedők. Igen; mert ezt ott nagy mennyiségben kaphatják; mert a pogácsa almának Kecskemét vidéke levén a hazája ott ezen almafajt szaporítják nagy mennyiségben el.

A hasznót, mit Kecskemét vidéke pogácsa almájából huz, a hasznót, mit Debreczen vidéke a saját körülményeihez leginkább illő gyümölcsfajokból huz vagy huzhatna, nem hozzám tartozik kiszámítani: én csak ujjal akarok mutatni a haszonra, melyet egy-egy kísérleti gyümölcsstelep saját vidékének az által teremthetne, ha az odaváló körülményekhez legjobban illő fajokat kitanulmányozná, meghatározná és azokat ott elterjesztené.

Teljesen igaza van Vályi Elek t. barátomnak, Erdély egyik lelkes papjának, midőn hozzám írt egyik levelében szóról-szóra ezeket mondja: „Kívánatos volna, hogy minden vidéknek legyen egy gyümölcsésze, ki hozza meg azt az áldozatot, hogy próbálja ki a sok — kivált új — fajokból, melyek azon vidék éghajlatát és talaját kiválóan kedvelő fajok? de a nagy közönség maradjon kevés, jeles faj tenyésztése mellett, hogy, ha jó a kereskedő, egy-egy fajból kapjon egy-kétszáz vékát; mert az ugyan nem fog vállalkozni arra, hogy száz fajból száz vékát vegyen.*

A gyümölcsészetnek, más szóval gyümölcsstenyésztésünknek, csak azon esetben veendjük valódi hasznát, ha termelendett gyümölcsünk kereskedelmi cikket képezhet, mit pedig okvetlenül képezni fog, ha a vidékünkre leginkább illő, nemes gyümölcsfajokat minél többen, minél több fában szaporítandjuk el.

Kísérleti gyümölcsstelepek nélkül sohasem fogjuk biztosan megtudni, hogy vidékünkön milyen fajok volnának leginkább elterjesztendők? vagy, hogy milyen fajok volnának vagy lehetnének azok, melyek időjártával vevőket csábíthatnának vidékünkre?

Kísérleti gyümölcsstelepek nélkül a fajokkal sem ismerkedhetünk meg.

Ha a gyümölcsöt és gyümölcsfát szeretjük is, csak találmásra hozatjuk távolról a gyümölcsfajok egyikét-másikat: megöregszünk, megvévülünk fiainkkal együtt a nélkül hogy elmondhatnók, hogy csak egyszer is annyi gyümölcsünk termett volna, mennyi házi szükségünkre, saját fogyasztásunkra elegendő lett volna. Elültetett gyümölcsfaink vagy hitvány gyümölcsöt teremnek, vagy meddőségükkel bosszantanak fáradságunk jutalmául!

Azonban, mint fennebb kifejtém, egy kísérleti gyümölcsstelep felállítása s annak fenntartása annyi anyagi és szellemi áldozatot kíván, hogy magánosak, ha szenvedélyük kielégítésére vállalkoznak is rá, huzamos ideig ki nem bírhatják; hanem akkor kell vele felhagyniok, akkor kell telepüket elpusztulni hagyniok, midőn legérdekesebb, léghasznosabb tanulmányokat tehetnének azon.

A kísérleti gyümölcsstelepek ügyét ajánlom nem csak az ország kormányának, hanem minden hazája javát szíven viselő honfitársamnak pártoló figyelmébe!

Berezki Máté.

Utolsó szó Máté Károly urhoz.*)

(A medgyesfalvi szőlőből.)

Ha végig olvassa az ember M. K. urnak epés és szenvedélyes bosszuba átmenő személyeskedését, mely szerény szőlőszeti véleményemre van írva, nem ismer az ember M. K. urra, ki is kierőszakolni kívánó magas gravitással szándékozik kicsikarni a megtámadáson felül álló szőlőszeti tekintélyét, mely bosszus s személyeskedésbe átvezetett irmodor nem is a szőlőszetet tárgyalalmazván magába összeomlik s önként mint igaztalan rágalom visszapattan az íróra.

Azért nem is czélom egész tárgyalásába bele elegyedni, mert nem e becses lapok hasábjába tartozik szőlőszetből személyeskedésbe átmenni, de legyen szabad né-

*) Midőn az „Audiatur et altera pars“ olvénék hódolva t. munkatársunknak jelen választát változatlanul közöljük, e kellemetlen személyeskedő vitát lapunk terén befejeztnek nyilváníjuk. Egyszermind jövőre nézve kijelentjük, hogy tárgyalagosságából kivetkötött cikket, — bárkitől jöjjön is az, — közlésre el nem fogadunk. Ezzel tartozunk egyrészt szives olvasóközönségünk türelmének, másrészt szaklapunk szűk terének; mindenképpel pedig t. munkatársaink saját érdekének!
Szerk.

mely helytelen és igaztalan tételekre szerény véleményemet elmondani.

Hogy a borászati és szőlészeti írók több munkáit felhozom bizonyítékul érveim és erősségeim támogatására s utalok rájuk, azt mondja M. K. ur, 1-ör hogy a más tollaival ékesitem fel magamat, 2-ör M. K. urnak is megvannak azok a munkák, minthogy nem csak az én számomra nyomatták azt ki.

Az elsőre: Én rég elismertem, hogy feltaláló nem vagyok, más munkákból szedtem és tanultam a mi parányit tudok, és igyekezem azt másokkal is közölni, de nem mint tekintély — ha valaki jónak látja s állításomat elismerésre méltatja jó! ellenesetben senkire se erőszakolom (mint M. K. ur a kar auctoritásnak feltalálkodni) de igyekezem tanulni s nem is szégyenlem az irt munkákból szerzett ismeretemet; hanem nem tudtam, hogy a mit az ember mástól hasznosat és jót tanul és követi annyit tesz, mint más tollaival felékesíteni magát, és ha M. K. ur ezen logikája állana, szomorú csapás lenne az emberiségre nézve, de bocsásson meg a nyájas olvasó, ha az e feletti biráskodásra az olvasót kérem fel.

A másodikra: arra a tételre nézve t. i., hogy nem csak az én számomra nyomatták az irt könyveket és remek borászati füzeteket, megvannak azok M. K. urnak is: annál sajnosabb ha olvasatlan holt betűknek maradtak azok M. K. urra nézve, mert állításaim igazságát azok tisztán bizonyítván, ha elolvasta volna könnyen meggyőződhetik vala azoknak igazsága felől, s nem szolgált okot személyeskedésre, vagy meglehet tán felül kézzel magát ezen borászati füzetek és több említett szerzők munkái felett; történet, hogy ez saját hite: de vagy lenni kell M. K. urnak egy szőlészeti munkájának, mely mindezek felül áll és titokban tartja, vagy azon az elzárt mezőségen valami gyönyörű szőlőtelep ellátva vízvezető és szekerutakkal, kitűnően mivelve fogja egykor meglepni a szőlészeti és borászati világot! Mind ez megeshetik, de még eddigelő a hirlapi hirdetések rovatában effélékről sehol egy árva betűt sem láttunk, már pedig auctoritásnak csak amugy felvergődni szörnyű bajos, kivált a mostani világban; annyival inkább kierőszakolni magára nézve a tekintélyt alig lehet.

Azt mondja M. K. ur, hogy sok ideje, hogy ír, de senki meg nem merte támadni. Én, bárha személyemet rágalmozó irmodora erre feljogosított is, nem teszem, a rágalmozás nem lévén kenyerem; de valahányszor a szőlészeti terén helytelen megtámadásokat fog tenni, mindég állítok eleibe, s azonnal illő felvilágosításokkal fogom azt védeni s oltalmazni, s kimutatni helytelen véleményét, mint tevém a Guyot rendszer alyptalan és helytelen megtámadásánál is. Meglehet M. K. ur szerint idegen tollakat is fogok használni, mint kell tennem jelenleg is: a nagy Széchényi t. i. azt mondta „Hitel“-ében, „Nincs oly bölcs a világon, ki valami hasznossal ne gazdagíthatná tudományát, ellenben nincs oly tudatlan ember, kitől valamit tanulni ne lehetne“ azért kár mást lesújtani akarni s auctoritásként feltalálkodni, mert ha valamiben elsőség illetné is

M. K. urat arra sem saját, hanem más ítélete fogná emelni.

Azt mondja M. K. ur, hogy náluk a harmat felülről hull, az különös egy clima a mezőségen. Nálunk az iskola-mesterek azt tanítják a gyermekeknek, hogy estve a földből felszálló pára a hús léggeli érintkezés által harmat cseppeké változik, tapasztalhatni kivált nyári nagy melegbe, — este felé még a nap fenn van s árnyékos helyen már harmatos a fü. Ily állítások győzzék meg a tisztelt olvasót mennyire haladt M. K. urnál szilvási birtokán a Phisica, hull a harmat az égből, mint a manna!

Mondja még M. K. ur, hogy az én borom nem éri meg a tengeri utazást. Mi személyem anyagi állását illeti nem dicsekedhetem sok százholdas birtokkal mint M. K. ur: de ha M. K. ur is vissza emlékezne a radnóti fázán megszámlált kincsére, mely 16 régi váltó krból állott, — könnyen reá jöhetne hogy M. K. ur is volt egyszer szegény ember! Én azonban, a ki tettel szoktam a szőlészeti előmozdítani, csekély pár hold szőlőm nem lévén elég kielégítesemre, másoknak napszámoskodom, — azt tanultam gyermekkoromban hogy dolgozni nem szégyen, — hogy most az ipar fejlődő haladásával élhessek s fenntarthassam magamat! Másoknak szőlőtelepeket állítok és miveltek is, az ily mivelésem alatti borokról mondom én azt, hogy jó borkezelés mellett bátran kiállják a tengeri utat.

Mondja még M. K. ur: hogy mint kocsisómmal úgy beszélek, csudálatos dolog hogy igaz és őszinte szó kifejezések rosszul esnek: Jaj uram ki husz évig mint praefectus uralkodott az országban a mindent jóváhagyó megígérő bizelgéseket és ritkán hallhatott egy-egy igaz megtámadó kifejezést. Egyszer tudom például hogy az erdélyi gazdasági körutkor Ceinán is megfordulva, épen a szőlészeti és borászat terén némi megrovások történtek és ez szörnyű zokon esett, pedig csak kiméletesen volt érintve M. K. ur! Nem csodálkozom rajta, de a milyen nagy baj a nem igazat védeni, az igaznak megoltalmazására ép oly kevés érvek szükségesek.

Ne higgye M. K. ur hogyha valaki 150 faj szőlőt hozat is vagy megszerzett, okvetetlenül okszerű szőlőmivessé kell válnia, ha még a Szilágyban született is; gyakorlati munka s a munka által több figyelemreméltó adatok, tapasztaláson alapult igazságok vezethetik az embert hol egy, hol más fejlődések alapos nyomára, melyek M. K. ur csekélységeknek vél és egy mamelukja sületlenségeknek is nevezett, épen ilyen a sokat szenvedett, Május 15-iki s 20-iki zöld metszés! De szőlőmives barátim most az idő megpróbálni mi igazam volt ezen a téren, s ha megpróbálják, nem fogják alyptalanak nevezni, kivált ma, midőn a mult téli hirtelen bekövetkezett fagy, sok szőlőt tönkre tett, most jött tehát az én malmomra is víz, most van állításom igazságának bébizonyítására tér, kivált hol sok szőlő még fedetlen is maradt.

Első dolog tehát nem mint némelyek teszik a már megfagyott száraz fát elfedik, azért hogy jobban karikázhassanak, ez oknélküli költség, mert az elfagyott fa többé fel nem elevenedik, hanem barackvirágzásakor vagy mivel az idén az is elfagyott legalább akkor mikor virágozni

szokott kinyitom a szőlőt s kikaróztatom, April 10—15-ke körül s a szőlőfát nem kötöm karikára, de ki sem vágom azt; hanem a karó mellett felállogatom Aprilis 24-től körülbelül 1-ső Május-ig jó mélyen felásatom vagy kapáltatom a kinyitott szőlőtövét illően befedvén, így várom el Május 15—20-át mikor vagy a gyökérről vagy a hó felszínéig megmaradt törzsfákból szép növények állanak elő, némelyek még gerezdesen is, ekkor a nedvfolyás megállásakor melyet úgy tudok meg, hogy naponként ez időbe egy-egy tő szőlőt megvágok s ha nem foly, megkezdem a műtételt — jó szőlőmetsző ollóval — 4 legszebb növést, ha lehet a törzsből — de a gyökérből, illetőleg a földből kijött is épen oly jó — kiválasztok. A többi új hajtást többször letöröm, azután minden száraz fát szőlőmetsző ollóval levágok, úgy hogy az egész tőn csak a 4 szép magfának

való hajtás maradjon meg; később csak arra kell ügyelnem, hogy mivel nagyon buján nő, időnként jó tágon a karóhoz kell kötni: ezekből lesz a jövő évre, most egy néhány gerezddel, pompás termő fa.

Imé itt van a M. K. ur által annyira megtámadott zöld metszés üdvös eredménye, melynek életrevalósága szép fejlődéssel fogja megjutalmazni szőlőműves társaimat. Bátran ezt kell tenni uraim — és ha nem sikerül önként alávetem magamat M. K. ur minden rágalalmazásainak, — de addig légy türelmes nyájas olvasóm.

Fekete Pál,
küküllőmegyei vinczellér.

T Á R S A L G Ó.

Választmányi ülés április 2-án 1872.

1. A márczius 4-iki jegyzőkönyv felolvastatván, — tudomásul szolgál.

2. Miniszterium 1643 sz. a. a m. évben M.-Vásárhelyt ki nem osztott 1 drb arany és 3 drb ezüst érem mielőbbi beküldését kéri — titkár a magas kivánságnak postafordultával eleget tévén — tudomásul szolgál.

3. A kert. szakosztály márczius 10-ki ülésének jegyzőkönyve felolvastatván, — a gyümölcsészeti kérdőívek szétküldése kelyeslő tudomásul szolgál.

4. Gyárfás Sámuel ur a sepsi-szt-györgyi selyemteremtésért és az azóta történtekért, hogy ő mint az egyesület tiszteletbeli tagja, szinte igényt tarthat e az „Erdélyi Gazda“ díjtalan megküldetésére — a beküldött adatok tudomásul szolgálnak; a kérdésre nézve választmány elhatározza, hogy tagsági példány a jelentkező tiszteletbeli tagoknak is küldessék.

5. Az erdélyi szász gazd. egyesület a vidékén használt méhkasokra nézve a kért felvilágosítást megadva — véleményezésre a méhészeti osztályhoz tétetik át.

6. Miniszterium 204 sz. a. tudatja, hogy a belga kenyérsütő kályhát megküldte s beható kísérlettel szólítja fel egyesületünket — a megérkezett kályhával szükséges kísérletek eszközöltetésére az elnökség kéri fel.

7. A kert. szakosztály márczius 20-ki ülésének jegyzőkönyve felolvastatván — az 1. pontra nézve választmány Veres Ferencz szakosztályi alelnök lemondását sajnálattal tudomásul veszi,

a 2. pontra nézve a kerti munkára vonatkozó utasítást helyeslő tudomásul veszi,

a 3. pontra nézve Dugasz kertész százaléki követelésének célbavett tisztázását helyesli; jövőre nézve pedig szigorúan megrendeli, hogy az illető titkár az őszi-tavaszi eladási idény teljes befejeztével tartozék bemutatni.

a) az eladásokról vezetett utalványi könyvet,

b) a pénztári tanúsítást, hogy az utalványozási könyvben kimutatott összegek valóban be is folytak;

c) a pénztári tanúsítást, hogy a kertésznek szerződésileg biztosított százaléki díjai azonnal ki is adattak;

d) ezen számtétel végső határidejéül a július havi választmányi ülés tüzetik ki,

a 4. pontra nézve, mely szerint az egyesületi kert és szőlő a m. kormányának átengedtesse, ha viszont a miniszterium kertész és vinczellér képezdét állít fel, — tekintve az ilyen képezde országosan üdvös hatását választmány az indokolt indítványt elfogadja és azt behatóbb tárgyalás és végleges eldöntés végett az idej közgyűléshez pártolólag be fogja nyújtani.

8. Tompa ügyvéd ur véleményezvén, hogy a k.-fehérvári adóhivataltól gr. Teleki Elek jószágára engedélyezett betételezés után százalékra vonatkozó fizetési meghagyásnak, a visszkereseti jog fenntartása mellett egyesületünk eleget tegyen — pénztárnok utasítatik, hogy a 12 frt 50 krnyi összeget ezen adóhivatalhoz küldje be.

9. Miniszterium 13258 és 1871 sz. a. a Danzigban megjelenő „Milchzeitung“ cz. lapot az egyesület figyelmébe ajánlja — választmány elrendeli, hogy egy példányra a lap-pénztárból előfizetessék.

10. Miniszterium 3032 sz. a. a roveretoi selymészeti congressus kérdőpontjait küldi meg — köszönettel tudomásul szolgál.

11. Miniszterium 3553 sz. a. sürgetőleg felszólítja egyesületünket nyilatkoznék mielőbb az iránt, szándékszik e a folyó évben, és mely időben tárlatot rendezni — titkár a választ postafordultával beküldvén — tudomásul szolgál.

12. Miniszterium 2902 sz. a. tudatja, hogy Chevalier árpa, Sziberiai zab és Oppermann-féle répamag-készlet címünk alatt utnak indított — a m. tudósítás örömmel fogadtatott, a kiosztás a megérkezendő mennyiség arányában fog megtörténni.

13. Az idej közgyűlés napjának meghatározására nézve az országgyűlés bezártának és más egyesületek gyűlési határnapjainak tekintetbevételével elnök felkértek, azt legkésőbb april végére kitűzni.

A közgyűlést néhány nappal megelőzőleg rendkívüli választmányi ülés fog tartatni, melyre benyújtandók:

a) a titkári jelentés,

b) a pénztári jelentés,

c) a pénztári vizsgálók jelentése,
d) minden oly indítvány, mely alapszabályilag a közgyűlés illetékessége elé tartozik.

Egyszersmind pénztárvizsgálókul felkérettek: Pál Sándor, Nagy Ferencz és Villási Pál urak.

14. Szentgyörgyi József a k.-monostori gazd. tanintézet vizsgáira kiküldött bizottság nevében jelenti, miszerint küldetésükben eljárva örömmel tapasztalták, hogy ugy a tanárok szakképzettsége s gyakorlatiassága, mint a tanulók szorgalma és igyekezete a legnagyobb elismerésre méltó — örvendetes tudomásul szolgál.

15. Tagokul bejelentettek: gr. Bánffí György helyt, 100 frt alapítvánnyal.

K. Papp Miklós helyt, részvényes tagul,

Krizbay Béla M.-Sárdon, részvényes tagul — örvendetes tudomásul szolgál.

16. Jelen jegyzőkönyv hitelesítésére Nagy Ferencz és Villási Pál tagtársak kéretnek fel.

Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Felhívás egy „Önsegély“ alapján alkotandó „Magyar farm-társulat“ létesítésére

Nem ismeretlen, — hogy a hazai gazdatiszti osztály legnagyobb részének egészen szeszélyektől függő s ép azért válságos existenciája van.

— Hogy nagy s közép birtokosaink legnagyobb része a szerény gazdai névnel többre törekszik s azért elmulasztja a mezei gazdálkodáshoz ma már mulhatatlanul szükséges szakismerték tanulmányozását, melyek hiányában a legjobb akarat mellett sem ismeri fel azt: hogy helyes arányok nélküli gazdálkodás, vagy gazdálkodtatás által valamint önmagának, ugy a társadalom egyetemének is kárt okoz.

— Hogy a szakértelműknél fogva valóban azoknak nevezhető földbérlők száma nálunk ma még igen csekély, s a magas bérárakat hajhászó rövid tartamu divatos bérbeadási modor mellett — a földnek okszerűen élvezhető kamatjövédelme helyett — annak tőke értéke támadtatik meg, s ez által a jövő érdekei csőstől dobatnak oda, a jelen mérhetetlen pénzvágyának.

— Hogy a földbérlésre valóban hivatott szakértelem s gyakorlattal is bíró gazdatiszti osztály így elforgácsoltan, a mint ma áll, nem rendelkezik elég s oly pénztőkével, a mely őt az okszerűen bérlővé lehetésre képesítené.

Mindezeket ismerve és megfontolva azon hitben vagyunk: hogy ez úgy által kiválóan érdekelt birtokos, bérlő s gazdatiszti osztálynak az „önsegély s önbiztosítás“ elvei alapján létesített szövetekezése által elérhető leend az, hogy a birtokos osztály állandó solid s erre helyzetök s szakértelmük által utalt bérlőkhöz; a gazdatisztek lassankint a jelenleginél méltányosb existenciához, s végre gazdaszati termelésünk egész tömege nagyobb, biztosabb, s a föld erejét mégis kimélőbb productiohoz juthatna.

Miért is az érdekelttek által Pesten f. é. márcz. 24—26-án tartott értekezlet megállapodásai folytán a czélba vett társulat alapvonalai a következőkben alapitattak meg:

Alakítanak a birtokosok, bérlők és gazdatisztek. „Magyar farm-társulat“ czime alatt szövetekezetet:

a) A melynek alapját 10,000 darab egyenkint 100 frtos névre szóló alapítványi befizetés által 1,00000 forint képezze;

b) a teljesen befizetett s biztosan elhelyezett tőke leend az alap, mely garantiál szolgáland a bérbeadóknak az iránt, hogy ha a szövetekezés által biztosított bérlő bérjadarékait nem fizethetné, azt helyette e társulat mindenkor pontosan teljesítendő.

c) Miért is a társulat a bérletek létrejötténél közreműködnek, s olyanokat, az alapszabályokban megállapítandó módozatok szerint, egy és ugyanazon egyén számára 100 holdnál nem kisebb, 1,500 holdnál nem nagyobb terjedelemben, csakis tagjai számára — létesítene, — kik viszont

d) a közreműködés és a földtulajdonos irányában a társulat által elvállalt biztosításért, a bérösszeg után, a lehető veszélyeztetés mervének megfelelő százaléku díjat fizetnének a társulat javára, — a bérnemfizetés esetében a bérletnek a társulatot illető részét.

e) a társulat az ekként bevett s a kezelési költségek s néteni veszélyekre kiadott összegzen felül maradt pénzből mérsékelt kamatot fizetne az alapítványi tőkék után, — az ezen felül maradó összegből „tartalék-alap“ képezetnék.

Midőn t. c.... a fennebbieken körülirt czélok elérésére számított törekvéshezi hozzájárulásra az értekezlet megbizásából ezennel felhivjuk, még a következőket kell megjegyeznünk; ugyanis:

Ezen kibocsátott felhivásra sziveskedjék mindazok neveit beiratni, a kik az ügyet üdvösnek tartva, annak résztvevői s létrehozói lenni szándékoznak, — a részvétí mérv hozzávetőleges jelzésével.

Az aláírási ivet folyó év junius hava 1-ső napjáig „Kodolányi Antal“-ra czimezve Kolozsvárra megküldeni, — hogy a kellő részvét esetében egy alakuló közgyűlésnek minél előbbi összehívása, és a szükséges előintézkedések megtétele iránt gondoskodni lehessen. Pest, 1872. márczius hó 26-án.

Az értekezlet által megbizott létesítő-bizottság tagjai:

Barabás János,	Kohányi János,
Fromm Antal,	Potocki Dezső,
Kodolányi Antal,	Rudnyánszky Béla,

Ullrich Vilmos.

Felhívás pályázatra.

A kir. m. természettudományi társulat a jelen 1872-ik évben kétezer (2000) forintnyi összeget oly tudományos munkálatok előmozdítására kíván fordítani, melyek az ország physikai vagy meteorologiai (igy például melegségi, légnomási, légáramlási, csapadéki, párolgási, villanyossági, delejességi, phaenologiai s több efféle) viszonyainak kutatását vagy ismertetését czélozzák.

Mindenkinek egyenlő alkalmat akarván nyujtani, hogy a fentebb említett szakmához tartozó munkálatával versenyre kelhessen, a természettudományi társulat választmánya ezennel pályázatot hirdet oly munkálatok vagy tervezetek díjazására, melyek Magyarország physikai vagy meteorologiai viszonyainak kutatására vagy megismertetésére vonatkoznak. E szerint a beküldendő tervezetek vonatkozhatnak az ország valamely részében teendő

új kutatásokra és utazásokra, vagy a kiemelt czélt előmozdító szakmunkák írására.

A pályázók kötelesek magukat megnevezni és egyszersmind kijelenteni, vajjon munkálatukkal az egész 2000 frnyi összegre, vagy annak mily nagy részére tartanának igényt.

A beérkezendő tervezetek megbírálására a választmány szakférfiakból álló, 7 tagu bizottmányt küldött ki, mely a tervezetek czélszerűsége felett ítél, s a választmány beleegyezésével megbiz a pályázók közül egyet, vagy ha a körülmények engedik, többeket terveik kivételével, kiknek egyszersmind a kívánt összeget díj gyanánt oda ítéli.

A díj rendszerint a munkálat befejeztével, mégis, ha annak kivitele pénzkiadással járna, részben már a megbíztatás alkalmával is kiadhatatik.

A tervezetek f. évi május hó 31-ig a természettudományi társulat titkári hivatalához (Pest, Aldunator 1. sz.) küldendők. Kelt Pesten, márczius 12-én. A választmány rendezetéből közli:

Szily Kálmán, első titkár.

Pályázati figyelmeztetés.

A kir. m. természettudományi társulat az 1871. jan. 4-én tartott közgyűlésén a következő növénytani pályakérdést tűzte ki:

„Adassanak elő kultivált növényeink betegségei, különös tekintettel azokra, melyek élődi növények által idéztetnek elő.“

Jutalom a Bugát-féle alapítványból 300 forint. Beküldési határidő 1872. október 31-ke.

A pályázat feltételei a következők:

1. E kérdésre csupán a társulat tagjai pályázhatnak.
2. A jutalmazott pályamű, ha kisebb, a társulat közlönyében is megjelenhetik, s ezen esetben a pályadíjon kívül még a szokásos tiszteletdíjban is részesülend; ha pedig nagyobb, a pályázó tulajdona marad, s mint a k. m. természettudományi társulat által koszoruzott pályamunkát külön maga is kiadhatja.

Az idegen kézzel irt, jelmonddal jegyzett pályamű, a szerző nevét rejtő, ugyanazon jelmonddal ellátott, lepecsételt levél kíséretében legkésőbb 1872. október 31-ig a társulat titkári hivatalához (Pest, Aldunator 1. sz.) küldendő.

Georgikai vitatkozások.

II.

Elnök: Kodolányi Antal, intézeti igazgató; jegyző: Szentkirályi Ákos, III-ad éves hallgató.

Kérdés: Hol van helyén és mely körülmények között az évenkénti két söt háromszori malaczoztatás? és mily hátrányokkal jár ez utóbbi?

Ezen kérdés következő összevonásban talált rövid megvitató: Helyen van-e és hol az évenkénti kétszeri malaczoztatás?

Általában tekintve a kétszeri malaczoztatást, azon vélemény emeltetett érvényre, hogy az különösen nagyobb mérvű sertéstenyésztés mellett indicálva nincsen; még akkor sem, ha néhány hetüs korokban akarnók a malaczoikat eladni. Ugyanis már az egyszeri malaczoztatás által

annyira igénybe van véve az anyakoczák testi termelő ereje, hogy annak helyreépítése, jobban mondva előbbi állapotbani fenntartása tetemes gond és költséggel jár; mely gond és költség aránytalanul növekedik, ha egy másodszori elletést foganatosítánk évenként. Megengedhető volna, ha folyton oly kedvező árak uralkodnának, mint 1863-ban voltak ekkor talán kifizetné magát, de mindamellett is kérdéses marad, hogy egyéb körülmények tekintetbe vételével, czélszerű-e ez eljárás.

Ily körülmények lehetnek a meleg istalók, annak megfontolása, hogy valjon egész éven át istalózni akarjuk-e a sertéseket vagy nem, továbbá hogy évenként két időszakon át elláthatjuk-e azokat erőteljes tápanyagokkal; végre a piaci, szállítási stb. viszonyok számbavétele. A vemhesség a sertéseknél 110—130 napig tart, ezt kétszer véve és hozzáadva a kétszeri szopási időszakot, kikapjuk az egész évet némely viszonyok között talán egy két nap vagy hét híjával. Bármely czélszerű felosztás mellett is megtörténhetik tehát, hogy vagy az ellési időszak esik a kemény téli hónapokra, vagy pedig a jókorább ellett malaczkok a tél beálltával még gyengék, a hideg iránt érzékenyek; megeshetik az is, hogy mire a koczák a legelőre kijárhatnának a legeltetés ideje vagy már el is mult. vagy még el sem érkezett.

Egyes kis gazdaságokban azonban — mint ez nálunk némely vidékeken tényleg létezik is — hol a gazda a végett tart egy pár sertést, hogy azok által a kertből, konyhából, magtárból kikerülő hulladékot értékesíthesse; hol azokat a malaczozás ideje alatt, minden nagyobb tökebefektetés vagy kárveszély nélkül, a netalán drágább szemes eledellel is bőven elláthatja; hol továbbá azok mindig a gondot gazdasszony szeméi előtt vannak, meleg fekhelylyel bírva a kicsiny ölben: ott igenis üzhető a kétszeri malaczoztatás annyival is inkább, ha a kis malaczkok közeli piacon jól és haszonnal értékesülvén; nem gyengítik az anyakoczákat a hosszas szopási időszak által.

Szentkirályi Ákos,
jegyző.

Levelezés.

Kolozs, aprilis eleje.

E város és vidéke gazdasági állapota szomorító és leverő; ugyan is:

a szőlőszetet és gyümölcsészetet illetőleg: az el nem fedett szőlők a hideg miatt kivesztek, pedig a nem kedvező őszi miatt itt a legnagyobb rész fedetlen maradt; a gyümölcsfák is az alantabb helyeken nagy részben kivesztek, legalább a megfeketedett héj és rügyből erre kell következtetnem. A hegyeken tavai ki nem vezett barackfák is elvesztek, mivel a nedves őszi miatt ott is túl voltak telve nedvességgel. Egynehány fám a nagy hideg miatt földig lehasadt hűvelyknyi szélességben — azután ugy szólva összeforrt; figyelemmel kísérendem, kiszöldellik-e?

A juhászatot illetőleg: tavai is sok hullott el a himlő és mételyben, most is nagy mértékben esnek áldozatul a mételynek. Figyelemre méltó azon körülmény, hogy tavai itt némely gazdának juhái a mételybe nem hullottak. Ennek okát abban ta-

Mai számunkhoz 1/2 ív melléklet van csatolva.

Melléklet az „Erdélyi Gazda“ 7-ik számához, 1872.

láltuk, hogy egy pár pakulár megtariván a határ tilalmi szabályokat — juhait a hegy háta- és oldalokon legeltetvén — nem télt úgy el mételeyel, mint azon turmák, melyeket a rétes helyeken és tilosokban legeltettek. A havasokról telelni ide hozott juhok nem pusztulnak.

Az őszi vetéseket illetőleg: a napokban azt a hirt vetem a mezőségről, hogy kezdenek kivesszni — különösen nagy mértékben a rozs.

Ezekhez járul az, hogy a szántással megkéstek a gazdák; nálunk egy ekenapszám 5 frt o. é., ezelőtt 2 frt 40 kr. volt, — lénet hogy az itteni nagymérvű vasuti munkálatok miatt.

Egyébiránt a barmok közt nincs semmi betegség, jól teltek; koszt bőven volt — meg is maradt elég.

A méhek jól teltek, tavál sok veszett el, az idén kevés.

D. Veres Sándor.

Belföldi lapszemle.

A „gyakorlati mezőgazda“ 7-ik és 8-ik száma közli azon érdekes termelési kísérleteket, melyek a keszthelyi gazd. fels. tanintézet telkén az 1871. évben eszközöltek.

Az 5 kat. hold nagyságú kísérleti tér az intézeti majortól negyed órai távolban, keletnek lejtve fekszik. Alakja: hosszú, rendez négyeszeg, melynek közepén egy 2 ölnyi széles főut vezet, melytől két oldalt a kísérleti táblák elhelyezvék. Ezek mind nagyság- és alakra egyenlők, és területük egyenkint 160 négyeszeg ölet vagyis egy tized kat. holdat tesz. Összesen 28 ily tábla van.

A talaj mészből gazdag, kötött márga, mely a lejtő felső részén televényiszegény, lentebb ellenben televénydúsabb s így sötétebb színű. Az altalaj sok helyen már 6—8 hüvelykre, átlag azonban mintegy 1 lábnyi mélységben mint világos sárga, vízhatlan, finom részecskékből álló mészmárga tűnik elő.

1) Kísérletek gabnaneműekkel és hüvelyes veteményekkel.

Jeruzsálemi csupasz árpa (*Hordeum nudum*). Talajelőkészítés: őszi szántás, tavaszi szántás, kétszeri boronálás. Vető géppel 9" távolságra vetetett 9 icze (félkupa) ápril 3-án, arattatott július 11-én. Termésmagyság egy kat. holdat számítva: 17 mázsa szalma és 22·8 mérő (1 mérő = 2 nagy véka) mag. Könnyű kihullása s erőtlen szalmája miatt nagyban termelésre nem alkalmas.

Zászlós vagy magyar zab (*Avena orientalis*). Talajelőkészítés: őszi szántás, tavaszi szántás, boronálás. Vetőgéppel 13 1/2" távolságra vetetett 9 icze ápril 3-án, arattatott augusztus 7-én. Termésmagyság egy holdra: 55 mázsa szalma, 50·5 mérő mag. E zabfaj ugylátszik nagyon bőven termő, további kísérletekre ajánlatos.

Tavaszi búza (*Triticum vulgare*). Talajelőkészítés: őszi szántás, tavaszi szántás, boronálás. Vetőgéppel 13 1/2" távolságra vetetett 10 icze ápril 3-án, arattatott augusztus 4-én. Termésmagyság egy holdra 50·4 mázsa szalma és 21·4 mérő mag. E tavaszi búza nagyon szép volt és szemre nézve alig különböztethető meg az ősziétől.

Tatárka vagy hajdina — Erdélyben hariska — (*Polygonum hyssopus*). Talajelőkészítés: őszi szántás, tavaszi szántás, boronálás. Vetőgéppel 4 1/2" távolságra, vetetett 16 icze május 24-én

arattatott szeptember 25-én. Termésmagyság egy holdra: 70·5 mázsa szalma és 15 mérő mag.

Rókafarku piros köles (*Panicum italicum*). Talajelőkészítés: őszi szántás, tavaszi szántás, boronálás. Vetőgéppel 4 1/2" távolságra vetetett 17 icze ápril 28-án, arattatott szeptember 22-én. Termésmagyság egy holdra: 64 mázsa szalma és 15 mérő mag. Kedvezőtlen idő miatt a megérés nem volt tökéletes.

Kanári köles (*Phalaris canariensis*). Talajelőkészítés: őszi szántás, tavaszi szántás, boronálás, rögtörés, boronálás. Vetőgéppel 4 1/2" távolságra vetetett 4 icze ápril 20-án, arattatott augusztus 7-én. Termésmagyság egy holdra 25 mázsa szalma és 9 mázsa mag. Takarmány értékét illetőleg kitünő díszlése mellett további kísérletekre bátorít fel.

Apró lóbab (*Vicia faba*). Talajelőkészítés: őszi szántás, boronálás, hengerezés, jelzés, sorvetés monodrillel (egy sorban vetővel) 18" távolságra. Elvetetett ápril 3-án 8·5 icze, a sorközök kétszer megkapáltattak, arattatott augusztus 29-én. Termésmagyság egy holdra 19·20 mázsa szár és 130 mázsa (?!) mag. Kitünően fejlett és díszlett.

2) Kísérletek kapás, gyök és gumós növényekkel.

Takarmányrépa (czabai). Talajelőkészítés: őszi szántás, tavaszi szántás, boronálás, hengerezés, 2 lábnyira keresztbe jelzés és fészketetés kapa után. Vetetett apr. 22-én 1 font, a répa egyszer gyomláltatott és kétszer megkapáltatott, arattatott nov. 11-én. Termésmagysága: egy holdra 300 mázsa répa. E jeles répafaj, mely a híres oberndorfi sárga takarmány-répából származott, kiváló figyelmet érdemel. Megjegyzendő, hogy az eredeti czabai mag után azonban sokkal szebb eredmény mutatkozott, mint a helyben nevelt mag után.

Turnipsz répa (fehér). Talajelőkészítés: tavaszi szántás, boronálás, rögtörés, boronálás, jelzés, sorvetés 2' távolra, monodrillel. Vetetett: 1/3 font május 25-én a sorközök kétszer megkapáltattak. Arattatott okt. 23-án. Termés 70 mázsa répa. Az egyes répák az ököl nagyságot alig haladták túl. Az idén kiválólag sok rothadt volt közte.

Burgonya (fehér nagy). Talajelőkészítés: tavaszi szántás, boronálás, 2 lábnyira keresztbe jelzés és fészketetés kapa után, minden fészketbe csak egy középszerű nagyságú gumó, igen sekélyen alákarva. Vetetett ápril 22-én 2 mérő, kétszer megkapáltatott s egyszer megtöltögettetett. Arattatott okt. 13-án. Termésmagysága: egy holdra 147·8 mázsa.

3) Kísérlet takarmány növényekkel.

Ausztráliai rozsnok (*Ceratochloa australis*). Talajelőkészítés: őszi szántás, tavaszi szántás, boronálás. Vetőgéppel 9 1/2" távolságra vetetett 3 font apr. 3-án. A sorközök, mert igen gyomosak voltak, egyszer megkapáltattak, arattatott aug. 10-én. Termésmagysága 500 font mag. Termesztése csak akkor lenne érdemes, ha teleinket kiállva, több évig meglehetne hagyni, mert az első évi termés rendszeren igen csekély szokott lenni.

Közép-luczerna (*Medicago media*). Előtte ugyanaz. Tavaszszal megfogasolva. 3 éves. Első kaszálásnak jun. 20-án 7 mázsa széna. A második kaszálás magnak hagyatott, szalma magvastól, mely sept. 25-én kaszáltatott le, 370 fontot tett. Ezen luczernafaj a helybeli viszonyok között kitünő magatartást mutat és termesztésre érdemes.

Zöld tengeri vagy csalamádé — törökbúza. — Az egyik táblán szerémi-tengeri 9 1/2"-re, egy másik táblán pedig lófogu-tengeri 12"-re, sorba volt vetve, de mint általában az egész országban s a vidéken mindenfelé, ugy a kísérleti téren is, a mag igen hiányos kiképzése folytán, eredménytelen lett a kísérlet

4) Kísérlet kereskedelmi növényekkel.

Különbféle dohányfajok. Talajelőkészítés: őszi szántás, kétszeri tavaszi szántás, boronálás és hengerezés, 3' keresztbe jelzés. A rászák melegágyban felnevelve s ott pikkírozva. A mag br. Trauttenberg cs. k. kamarás ur ajándéka Prágából. E következő fajokból volt egy-egy sor ültetve: Missouri, Abago (2-ik számú), Török-Latakia, vastag-bordájú, Hollandi ammersforti, Abago (1-ső számú), James-River, Connecticut, sud-leaf, Chiras, Kentucky, Havannah, korán érő (3-ik számú), brasíliai, salonički, ohio, virginiai (ruffled leaf.) — Ültetési idő: jun. 6. Kétszer megkapáltatott, megkacsoltatott. Termésmérsége: 15 font jobb levél. Az ideai időjárás a dohánynak fölötté kedvezőtlen volt s így nem csodálkozhatni, hogy igen számos növény kiveszett vagy csenevész növekedést mutatott, mi a fölötté csekély termést megmagyarázza. Egyáltalában úgy látszik, hogy a helybeli talaj és éghajlati viszonyok a dohánynak sehogy sem felelnek meg.

Festő-mályva (Althaea rosea.) mohar után Talajelőkészítés: a mohar lekaszálás után kétszeri szántás s boronálás, jelzés 3 lábnyira keresztbe. Vetés kapa után fészekbe kézzel. Vetőmagmennyiség: 1 lat, vettett jul. 22-én. Termés az idén még nem volt, és csak a jövő években remélhető, sok növény kiveszett.

Könyvismertetés.

A „Szarvasmarha“ ennek fajta és külemtana, fogisméje, tenyésztése, takarmányozása, hizlalása, patkolása; a tej és sajtgazdaság; belső és külső, járványos és szórványos betegségei és gyógyításuk, írta Engelbrecht Károly, a keszthelyi gazd. fels. tanintézet tanára. (376 lap, 48 ábra, 2 tábla, ára 2 frt 50 kr.

A t. szerző jelen munkáját mint előfizetési felhívásában mondja azért is hézagpótlónak tartja, mert az eddigi — fordított — munkáknak két fő hibája volt és pedig 1-ör az eredeti német munkák természetesen nem voltak hazai körülményeinkhez alkalmazva. 2-or a mi ismét nagy hiba, — nem szakértők által lettek lefordítva vagy átdolgozva.

Engelbrecht munkáját e téren tett tapasztalatai és a legismertebb külföldi kutforrások nyomán úgy iparkodott megírni; hogy benne mind a tanuló, mind a gyakorló gazda hü tanácsadóját föltaálhassa.

A munka két főrésze oszlik.

Az első rész I-ső fejezete bevezetésül szolgál a szarvasmarha tenyésztésbe.

A II-ik fejezet a fajta tant (Racen Lehre) tárgyalja és a legtöbb fajta tenyész, igavonó, tejelő és hizó képességét egy táblázatban összeállítva mutatja ki.

III-ik fejezet a külemtant (Exterieur) tartalmazza, vagyis a külső látható testformák megvizsgálásával, megítélésével és az egyes testrészek az egész testhez rendes vagy eltérő arányával vagy hibás állapotával foglalkozik.

A IV-ik fejezet a szarvasmarha korisméje vagy a fogtannal foglalkozik.

Az V-ik fejezet a tulajdonképeni tenyésztésről szól, és pedig 1-ör tekintettel a tenyész bika és tehén kiválasztására, a tenyésztésre alkalmas korra, 2-or az üzésre, üzési eljárásra és a bikának üzésre beosztott tehének arányára, 3-or a vehemállapotra és a hasas tehének tartási módjára, 4-er az ellésre, a vehem szabályos és szabálytalan fekvésére, 5-ör a borjuk fölnevelésére az elléstől az elválasztásig s az elválasztástól egy éves korukig. 6-or A növendék marha fölnevelésére egy éves korától jövő rendeltetésig.

A VII. fejezet a szarvasmarhák tartásáról, „tekintettel a takarmányozás, ápolás és épen tartásra“ értekeznek.

A VIII. fejezet az anyira fontos hizlalást és ennek különböző módjait tárgyalja.

A IX és X-ik fejezet a szarvasmarháknak tejelés, vajalás és sajt készítés általi használatáról szól.

A XI-ik fejezet szarvasmarháink patkolását tárgyalja.

A második rész a „szarvasmarhák belső és külső járványos és zórványos betegségeit és ezek gyógyítását foglalja magában.

A munka erre vonatkozó része ugy van szerkesztve, hogy a gazda a szarvasmarhájánál előforduló betegségeket fölismerje, az első segítséget megtehesse, az orvost a betegség folyamatáról tudósíthassa, a megrendelt gyógyszereket okszerűen beadhassa s magát főleg a nálunk burjánzó kuruzslóktól fölszabadihassa.

Az I-ső fejezetben a kórtani fogalmak tárgyalatnak, s ezek kiegészítésül a „gazda házi gyógyszer-tára“ van ismertetve.

A II. és III-ik fejezet a „szarvasmarhák belső és külső betegségeit és a járványokat;“

A IV-ik pedig az ujonszülött, szopós és elválasztott borjuk betegségeit és gyógyítását tárgyalja.

Miután a t. szerző ur felhatalmazása folytán a fejezetenként ismertetett munka becses tartalmából némi mutatványokat fognak közölhetni, megvagyunk győződve, hogy a szakavatottan dolgozott mű legmelegebben fogja magamagát ajánlani. G. V.

Egyveleg.

* Kenyérsütési kísérlet tartatott f. hó 13-án Jankó Vincze ur gépgyárában a nmlgu földmívelés, ipar és kereskedelmi m. kir. ministerium által egyletünkhez leküldött, belga minta szerint készült kenyérsütő kályhával. A tüzetes jelentést lapunk jövő száma hozza.

* A közgazdasági gyűlés Mártius hó 24—28-áig nagy részvét mellett folyt le, a congressus három szakosztályra oszolva tárgyalta az indítványokat, melyekre a jegyzőkönyv megjelenése után visszatérünk.

* Az államjóságek, az erdőszet és bányászat a lajtantuli pénzügyministerium szakköréből kiválasztva a földmívelési ministeriumhoz tételnek át. Üdvös volna ha nálunk is a külön-külön a pénzügyministerium a vallás és közoktatási ministerium és a földmívelési ministerium kezelése alatt álló állami s vallásalapi javak az arra leginkább hivatott földmívelési ministerium kormányzata alatt egyesítettének.

* Az erdélyi pincze-egylet Martius 28-iki közgyűlésén bemutatott zárszámadás azon örvendetes eredményt mutatta, hogy alig 10 havi fennállása alatt 97,973 frt 53 krt. hozott forgalomba s a részvényeseknek 14% osztalékot nyujthat. Az egylet:

a m.-vásárhelyi tárlat alkalmával nagy aranyérmert nyert, ez idén a lyoni kiállításon, jövő évre pedig a bécsi világiállításon fogja bemutatni bőrtermő hazánk kitünő termékeit.

* A cseh hazafias közgazdasági társulat mult hó 27-én a prágai helytartóság által feloszlatott. Az egylet egyike volt az ország azon intézeteinek, mely a mezőgazdaság fejlődésének központját képezte, melynek tevékenysége az egész országban a legkedvezőbb eredményekre vezetett. Az országnak eme legjelesebb hazafiai s legkitünőbb kapacitásából álló egylet 1765-ben alapított s így már 107 év óta áll fenn. Legutóbb ő is politikai igazgatásokba elegyedett s a tagok egy része maga követelte a társulat feloszlását, mely követelést a kormány végre teljesíteni volt kénytelen, miután a társulat naponként mindinkább elhagyta ama határokat, melyeket eléje alapszabályai vontak.

* A szarvasmarháról Engelbrecht Károly keszthelyi fels. gazd. tanintézeti tanár ur által írt és mai számunkban érdekes tartalma szerint ismertett munkájára 2 frt 50 krajával szerkesztőségünk is közvetít előfizetéseket.

* A kolozsvári takarékpénztárnak lapunkhoz is megküldött zárszámadása és jelentéséből örömmel győződünk meg, hogy e közhasznú pénztintézet nemcsak 15 százalékot nyújtott részvényeseinek, hanem közel 3400 forintnyi leírást is eszközölt és 554 frtot különböző jótékony célokra fordított.

* Közgyűlés. Az erdélyi muzeum-egylet f. évi rendes közgyűlését az igazgató-választmány határozata szerint f. év május 13-n és eshetőleg a következő napon is fogja megtartani. A midőn az egylet t. cz. tagjai e közgyűlésre tisztelettel meghívottnak, egyszersmind figyelmeztetnek, hogy a gyűlés tárgysorozata későbbre fog kihirdettetni. Az igazgató-választmány üléséből, Kolozsvárt, április 6-án 1872. Kiadta Finály Henrik, titkár.

* A görzi selyemtenyésztési kísérleti állomás ez idejű programját a magyar földmívelés ipar és kereskedelmi ministerium szerkesztőségünknek megküldvén, a programmból kiemeljük hogy a kísérleti állomás első sorban a selyemhernyó betegségeinek kutatására fogja működését irányozni. Ennek kapcsában az egészségi szempontból okszerű ápolás elvei összehasonlító tényezetek útján bővítetteti vagy módosítottatni fognak; a tölgyfáselymér stb. használati értéke tüzetesen meg fog állapítani, végre pedig május közepétől június végéig tartó tanfolyamban elméleti s gyakorlati előadás fog olasz és német nyelven tartatni. Karinthia, Krain, Styria, Tirol, Alsó- s Felső Ausztria, Cseh-Morva- s Gácsország termelői ingyen fognak selymértőjást nyerni.

* A francia akademiánál Louvel tudós több hóval ezelőtt nyújtá be a magvak s más élelmi szerek tartására vonatkozó emlékiratát. A mű megvizsgálására kiküldött akadémiai bizottság előterjeszté véleményét, mely Louvel művének kedvező. A silok (vermek) ősz rendszerének, mely még Algirban (nálunk szintén) ma is alkalmazásban van s itt eredménnyel csupán azért, mert e forró éghajlat alatt a föld folyton szikkadt, — a tudós elébe teszi légszivattyú-készletét mely tíz centimeter légméri nyomású légtűrt képes előállítani. Ez űrben a penészedés erjedés és csirázás lehetetlen, s mi különös, a termés ekként tökéletesen megóvatik a rovarok, így például a zsiszikek ellen. A kiküldött bizottság e részben végleges kísérletet tőn: 1867 jul. 14-én husz iteze élő zsisziket tőn egy buzával telt készletbe, s ebben a légnomást tíz centimeterre apasztá. 1868 jan. 24-én egy félév múlva, felnyiták a készletet a buzát érintetlenül, a zsiszikeket

holtan s végül az űr miatt tökéletesen enyészeten kívül találták.

* A korom, mint rovarpusztító szer. Hagne János kertész ezeket mondja: „Ha én veteményeimet a rovaroktól megóvni akarom, akkor a magvak elvetése előtt kormot hintek a talajra s kapa vagy gereblye segítségével lehetőleg elvegyitem, Ha a palánták már néhány hüvelyknyire nőttek, akkor ismét korommal szoktam őket, harmatos reggeleken vagy szelid esőzések előtt, behinteni, mi nemcsak a rovarokat távolítja el, hanem növekedésüket is elősegíti. Ültetés alkalmával pedig következőkép szoktam eljárni: földet és kormot hig péppé vegyitek vízzel, és az elültendő palánták gyökereit ebbe mártom Némely növény nem tűrheti a kormot; azonban tarlórépa, murok és petrezselyemre a legjobb hatása van“

* A magyar természettudományi társulat könyvkiadási vállalatára hívjuk fel t. olvasóink figyelmét. A társulat ez idejű közgyűlése ugyan is elhatározta, hogy működési ágai közé egy újat vesz fel, t. i. a külföldi jelesebb népszerű természettudományi munkák magyar nyelven kiadását. A vállalat biztosítására 600 aláírás szükséges, mihelytt ez együtt van a tett előirányzat szerint lehetséges, hogy a társulati tagoknak, a rendes tagdíjon felül, 7 frtnyi évdíjért, három évi kötelezettség mellett, évenként 50—60 ivnyi, vagy is tehát a 3 évi cyclus alatt összesen 150—180 ivnyi, 5—6 kötetre terjedő művek szolgáltatassanak. A nem tagok ellenben, évenként csak 10 frtnyi előfizetési díj beküldése és szintén 3 évre terjedő kötelezettség mellett részesülnek a társulat összes évi kiadványaiban tehát a könyveken kívül még a Természettudományi Közönyben is. Könyvárusi vagy egyenkénti megrendelés útján a kiadványok nem lesznek kaphatók. A lefordítandó művekre nézve egyelőre a következőkben történt megállapodás, u. m.: Balfour Stewart: Lessons in elementary Physics. (Elemi természettan.) London 2-ik kiadás, 1871. 2) Cotta Bernhard: Geologische Bilder. (Geológiai képek.) Lipcse, 5-ik kiadás, 1870. 3) Darwin Charles: On the Origin of Species ect. (A fajok keletkezéséről sat.) London, 5-ik bővített s javított kiadás, 1869. 4) Helmholtz H.: Populäre wissenschaftliche Vorträge. (Népszerű tudományos előadások.) Braunschweig, két füzet, 1865 és 1870. 5) Huxley Th.: Lessons in elementary Physiology. (Előadások az elemi élettan köréből.) London, 3-ik kiadás, 1870. 6) Johnson Samuel: How crops grow. (Hogy nő a vetés.) New-York, 1868. 7) Karsch Wilhelm: Das Pflanzenleben der Erde. (A föld növényélete.) Hannover, 1865. 8) Lockyer, Norman: Elementary Lessons in Astronomy. (Elemi csillagtan.) London 1871.

Az aláírók kötelezettsége 1872, 1873 és 1874 évekre terjed, a választmány azonban kezességet vállal, hogy 1874 utolsó napjáig mind a 150—180 iv (5—6 kötetben) az aláírók kezében leend. Aláírások a társulat titkári hivatalához (Pest, Aldunasi 1-ső szám küldendők be.

A m. természettudományi társulat tagjává lehet mindenki kit más tag a választmánynál bejelent. A tagsági oklevélért 2 frt évdíj fejében 3 frt fizetendő mi mellett minden tag a „Természettudományi közöny“-t ez ismeretterjesztő havi folyóiratot (évenként 30 iv) ingyen nyeri. A társulat 1868-ban 600 tagot számlált, ma már megközelíti a három ezeret, mely körülmény legmeggyőzőbben bizonyítja a társulat életrevalóságát, a lap tudományos becsét. Az „Erdélyi Gazda“ szerkesztője szívesen elvállalja a bejelentést, ha t. olvasóink közül valaki ez érdemben megkeresi.

* A k.-monostori m. kir. gazd. tanintézetben a nyári félévi előadások f. hó 8-án vették kezdetüket. A lefolyt vizsgákról mai számunkban közölt választmányulési jegyzőkönyvben találunk t. olvasóink rövid értesítést. A georgikai felolvasásoknak a vizsgák miatt megszakadt sorát dr. Haller Károly nyitá meg e hó 14-én.

* Bormelegítő gépeket — Oenotherme — ajánl Terrel des Chénes ismert francia borász. Gépeit háromféle nagyságban kínálja, a legnagyobbval 15 hectolitert ($26\frac{1}{2}$ akó, 133 vedret) lehet óránként melegíteni, ára 1200 franc; a középsővel 6 hectolitert ($10\frac{1}{2}$ akót, 53 vedret) ára 450 franc; a kissebbel 3 hectolitert ($5\frac{1}{4}$ akót, 23 vedret) ára 350 franc. Azonkívül vannak még kis oenothermek, a palackbafejtés alatti melegítésre 220 francnyi árban. E gépek magyarországi raktára Fromm Antal ügynök urnál — Pesten malomutcza 6-ik szám — létezik.

Piaczi árak.

Kolozsvárt 1872. aprilis hava 11-ki hetivásár árjegyzéke nagyvékával. Tisztabúza 3 frt 10 kr., elegybúza 2 frt 60 kr., rozs 2 frt 30 kr., törökbúza 2 frt 80 kr., zab 80 kr., pityóka 1 frt 35 kr., marhahús fontja 23 kr., sertéshús fontja 26 kr., szalonna 48 kr., zsir kupa 1 frt, egy pár pulyka 6 frt 50 kr., lud 5 frt, csirke 1 frt 60 kr., tojás 6 drb 10 kr., egy bárány czimér 1 frt, egy verő malacz 2 frt, egy pár deszka 1 frt 20 kr., szőlőkaró száza 4—5 frt, zsendely ezere 5 frt 50 kr., egy hosszú öl tűzifa 23 frt, egy rövid berki 11 frt, egy székér fa a piacon 6 frt.

TARTALOM: Meghívás — Elmélet és gyakorlat korunk állattenyésztésében. — Kísérleti gyümölcsstelepek. — Utolsó szó Máté Károly urhoz. — Társalgó: Választmányi ülés april 2-án. — Felhívás. — Felhívás pályázatra. — Georgikai vitatkozások. — Levelezés. — Belföldi lapszemle — Könyvismertetés. — Egyveleg. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Felelős szerkesztő: **GAMAUF VILMOS.**

Hirdetések.

(5)

6—23

V I C T O R I A

biztosító társaság Kolozsvártt
5.200,059 forint 54 kr. biztosítéki alappal
biztosításokat fogad el:

- I. Tűzkárok ellen.
II. Szállítmányi áruk — uton elkarosodása ellen.
III. Jég-károk ellen — mindennemű terményekre.
IV. Végre minden módozatokban,

az ember életére;

nevezetesen biztosít:

- a) halálesetben fizetendő tőkéket;
b) a biztosítónak még életében fizetendő tőkéket;
c) gyermekek számára nevelési, kiházasítási vagy férjhezmeneteli tőkéket;
d) nyugdíj vagy életjáradéki összegeket;
e) temetkezési költségeket;
f) közvetíti az általa alakított **tulélési csoportokat.**

Életbiztosítási példák.

I Halálesetre biztosított 2000 forint tőke évenkénti díja a biztosító

20 — 30 — 40 — 50

éves korában kezdődőleg

34 frt 60 kr. 45 frt 40 kr. 63 frt 40 kr. 95 frt 20 kr.

II. Kiházasítási 1000 forint tőkéért, mely a gyermeknek 20-ik évében fiztetik ki, évenkénti díjban esik, ha a kedvezményezett gyermek a belépéskor

2 — 4 — 6 — 8

é v e s

34 frt 20 kr. 42 frt — kr. 51 frt 20 kr. 64 frt — kr.

III. Ha egy jelenleg 25 éves egyén 60 éves korától kezdődőleg évenkénti 1000 frt járadékot kíván magának biztosítani, fizet évenként 81 frtot o. ért.

IV. Hogy egy jelenleg 28 éves férj és 22 éves neje valamelyikök elhalálásakor a túl élő részére 2000 forint legyen biztosítva, fizetni kell díjban: 62 frt 60 krt évenként. Mindezen miveleteknél a biztosítók még az évi nyere-mény felében is részesülnek.

V. Hogy egy 38 éves egyén halála esetére 100 forint temetkezési költséget biztosítson, fizet:

évenként, $\frac{1}{2}$ évenként, $\frac{1}{4}$ évenként, havonként
3 frt 15 kr. 1 frt 63 kr. 82 krajczárt. 28 krajczárt.

Egyéb módozatokra nézt s különben is mindenkben bővebb felvilágosítással szolgálnak a társasági felügyelők vidéki ügynökök és helyben

A VICTORIA biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.
(Főtér 278 sz. 1-ső emelet hátul.)